บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษารูปแบบการอธิบายการมองโลกและกลวิธีการเผชิญปัญหาของนิสิตนักศึกษา และศึกษารูปแบบการอธิบายการมองโลก ความแตกต่างระหว่างเพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางเรียน สาขาวิชาที่เรียน และระบบการเรียนของสถานศึกษาระบบเปิดและปิด ที่สัมพันธ์กับกลวิธีการเผชิญปัญหา รายละเอียดของการดำเนินการวิจัยมีดังนี้

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่าง

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยเลือก นิสิต นักศึกษาชายและหญิง ที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ของ 2 สถาบันได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยรามคำแหงในภาคปลาย ปีการศึกษา 2544 จำนวน 743 คน ประกอบด้วยนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 417 คน และนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง 326 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้เกณฑ์ของ ระบบของสถานศึกษา : ระบบเปิด/ระบบปิด และสาขาวิชาที่เรียนได้แก่กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษย์ศาสตร์ ดังตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 2 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่เก็บข้อมูล

สาขาวิชาที่เรียน	ระบบของสถานศึกษา												รวม	
	มหาวิทยาลัยปิด						มหาวิทยาลัยเปิด							
	ชาย		หญิง		รวม		ชาย		หญิง		รวม			
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
วิทยาศาสตร์	68	9.2	68	9.2	136	18.3	75	10.1	76	10.2	121	16.3	136	18.3
สังคมศาสตร์	46	6.2	76	10.2	122	16.4	69	9.3	44	5.9	113	15.2	122	16.4
มนุษยศาสตร์	59	7.9	100	13.5	159	21.4	47	6.3	45	6.1	92	12.4	159	21.4
รวม	173	23.3	244	32.8	417	56.1	191	25.7	135	18.2	326	43.9	743	100.0

2. ผู้วิจัยนำคำตอบจากแบบสอบถามรูปแบบการอธิบายของกลุ่มตัวอย่าง 743 คน มาวิเคราะห์รูปแบบการอธิบายการมองโลก จำแนกกลุ่มตัวอย่างตามรูปแบบการมองโลกในแง่ดี และการมองโลกในแง่ร้าย โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนจากแบบสอบถามรูปแบบการอธิบายในทั้ง 3 มิติ ได้แก่ มิติแหล่งกำเนิดสาเหตุ มิติแห่งความสม่ำเสมอ มิติแห่งความทั่วไป สูงกว่าค่ามัธยฐานของคะแนนรวมในแต่ละมิติ จัดเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มองโลกในแง่ดี ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 194 คน และกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนจากแบบสอบถามรูปแบบการอธิบายในทั้ง 3 มิติต่ำกว่าค่ามัธยฐานของคะแนนรวมในแต่ละมิติจัดเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มองโลกในแง่ร้าย ได้กลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จำนวน 217 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ 411 คน (รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างดูภาคผนวก จ.)

ตารางที่ 3 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสาขาวิชา ระบบของสถานศึกษา รูปแบบการอธิบายการมองโลก

สาขาวิชาที่เรียน	รูปแบบการอธิบาย												รวม	
	มองโลกในแง่ดี						มองโลกในแง่ร้าย							
	ระบบเปิด		ระบบปิด		รวม		ระบบเปิด		ระบบปิด		รวม			
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
วิทยาศาสตร์	51	12.4	16	3.9	67	16.3	21	5.11	62	15.1	83	20.2	150	36.5
สังคมศาสตร์	64	15.5	14	3.4	78	19.0	2	.5	41	10.0	43	10.5	121	29.4
มนุษยศาสตร์	31	7.5	18	4.4	49	11.9	14	3.4	77	18.7	91	22.1	140	34.1
รวม	146	35.5	48	11.7	194	47.2	37	9.0	180	43.8	217	52.8	411	100

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เป็นการสอบถามข้อมูลภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GPAX) สถานศึกษา และสาขาวิชาและคณะที่ศึกษา เป็นคำถามแบบเติมรายละเอียดข้อมูล (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ข.ส่วนที่ 1)

ตอนที่ 2 ประกอบด้วยแบบวัด 2 ฉบับ คือ แบบสอบถามรูปแบบการอธิบายสาเหตุ และแบบวัดการเผชิญปัญหา

1. **แบบสอบถามรูปแบบการอธิบายสาเหตุ**

1.1 **ลักษณะของแบบสอบถามรูปแบบการอธิบายสาเหตุ**

แบบสอบถามรูปแบบการอธิบายสาเหตุ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข. ส่วนที่ 2) ตามแนวคิดรูปแบบการอธิบายสาเหตุ และทฤษฎีการช่วยตนเองไม่ได้ที่เกิดจากการเรียนรู้ (Learned helplessness Theory) และแบบสอบถามรูปแบบการอธิบายสาเหตุ (Attributional Style Questionnaire : ASQ) ของ Seligman และคณะ(1982) แบบสอบถามรูปแบบการอนุมานสาเหตุ (ASQ) ของทิวา มั่งน้อย (2535) แบบสอบถามรูปแบบการอธิบายสาเหตุของเหตุการณ์เลวร้ายในการเรียนของ สุภาวดี จันทร์เพ็ญ (2541) ใช้สำหรับวัดคุณลักษณะนิสัยของผู้ที่มีการมองโลกในแง่ดีและแง่ร้ายจากรูปแบบในการอธิบายเหตุการณ์ต่างๆ ประกอบด้วยสถานการณ์ดีและสถานการณ์ร้ายที่สมมติขึ้น มีข้อคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์ประจำวันในชีวิตของนิสิตนักศึกษารวม 16 สถานการณ์ แบ่งเป็นสถานการณ์ดี 8 สถานการณ์ และ สถานการณ์ด้านร้าย 8 สถานการณ์ ในแต่ละสถานการณ์ประกอบด้วยข้อกระทง 3 ข้อที่นำมาใช้รวมคะแนนเพื่อวัดรูปแบบการอธิบายใน 3 มิติ ได้แก่ มิติแห่งแหล่งกำเนิดของสาเหตุ มิติแห่งความสม่ำเสมอ และมิติแห่งความทั่วไป

1.2 **วิธีการตอบแบบสอบถามรูปแบบการอธิบายสาเหตุ**

ในแต่ละสถานการณ์จะกำหนดให้ผู้ตอบตอบต่อเนื่องกัน 4 ข้อ ดังนี้

ขั้นที่ 1 เขียนสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดสถานการณ์นั้น

ขั้นที่ 2 ให้ตอบคำถามเกี่ยวกับการอธิบายสาเหตุภายนอก-และการอธิบายสาเหตุภายใน

ขั้นที่ 3 ให้ตอบคำถามเกี่ยวกับความไม่สม่ำเสมอ-ความสม่ำเสมอ ของสาเหตุที่ทำให้เกิดสถานการณ์นั้นๆ

ขั้นที่ 4 ให้ตอบคำถามเกี่ยวกับความจำเพาะ - ความทั่วไป ของสาเหตุที่ทำให้เกิดสถานการณ์นั้นๆ (ข้อ 2-4 ให้นิสิต/นักศึกษาวงกลมล้อมรอบตัวเลขที่กำหนดให้จาก 1- 7 ในแต่ละมิติ)

ตัวอย่างแบบสอบถามรูปแบบการอธิบายสาเหตุ

สถานการณ์ที่ 1 คุณสอบวิชาภาษาอังกฤษตก

1. สาเหตุหลักที่ทำให้คุณสอบวิชาภาษาอังกฤษตก คือ .....

2. สาเหตุทำให้คุณสอบวิชาภาษาอังกฤษตก เกิดขึ้นเนื่องจากตัวคุณเอง บุคคลอื่น หรือสิ่งอื่น

เกิดจากบุคคลอื่นหรือสิ่งอื่น 1____2____3____4____5____6____7 *เกิดจากตัวฉันเอง*

3. ในอนาคตเมื่อคุณสอบวิชาอังกฤษตกอีก สาเหตุยังคงเหมือนเดิมหรือไม่

สาเหตุจะไม่เหมือนเดิม 1____2____3____4____5____6____7 *สาเหตุยังคงเหมือนเดิม*

4. สาเหตุดังกล่าวมีผลเฉพาะการสอบวิชาภาษาอังกฤษเท่านั้น หรือมันส่งผลต่อการสอบวิชาอื่นๆ ของคุณ

มีผลเฉพาะการสอบ *มีผลต่อ*

วิชาภาษาอังกฤษเท่านั้น 1____2____3____4____5____6____7 *ทุกวิชาที่ฉันสอบ*

1.3 เกณฑ์การให้คะแนน

ในแต่ละสถานการณ์ คำถามข้อ 1 ซึ่งเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดสถานการณ์ดังกล่าวจะไม่นำมาคิดคะแนน ส่วนข้อ 2-4 จะให้คะแนนแต่ละมิติตามตัวเลขที่ผู้ตอบเลือก การคิดคะแนนแบ่งเป็น 2 หมวด แต่ละหมวดแบ่งเป็น 3 มิติ มีรายละเอียดดังนี้

1. สถานการณ์ดี ได้แก่ สถานการณ์ที่ 1 3 6 9 10 12 13 และ 15 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข.ส่วนที่2) การคิดคะแนนเป็นดังนี้

1.1 คะแนนในมิติแหล่งกำเนิดของสาเหตุ

(1) ถ้าผู้ตอบอธิบายสาเหตุว่าเป็นสาเหตุภายนอกมากที่สุดจะได้คะแนน 1 คะแนน

(2) ถ้าผู้ตอบอธิบายสาเหตุว่าเป็นสาเหตุภายในมากที่สุดจะได้คะแนน 7 คะแนน

(3) ถ้าผู้ตอบอธิบายสาเหตุว่าเกิดขึ้นในช่วงระหว่างภายนอกมากที่สุด และภายในมากที่สุดจะได้คะแนน 2-6 คะแนน ตามลำดับ

1.2 คะแนนในมิติความสม่ำเสมอ

(1) ถ้าผู้ตอบอธิบายสาเหตุว่าเป็นความไม่สม่ำเสมอมากที่สุดจะได้คะแนน 1 คะแนน

(2) ถ้าผู้ตอบอธิบายสาเหตุว่าเป็นความสม่ำเสมอมากที่สุดจะได้คะแนน 7 คะแนน

(3) ถ้าผู้ตอบอธิบายสาเหตุอยู่ในช่วงระหว่างความไม่สม่ำเสมอของสาเหตุมากที่สุดและความสม่ำเสมอของสาเหตุมากที่สุดจะได้คะแนน 2-6 คะแนน ตามลำดับ

1.3 คะแนนในมิติความทั่วไป

(1) ถ้าผู้ตอบอนุมานสาเหตุว่าเป็นความจำเพาะมากที่สุดจะได้คะแนน 1 คะแนน

(2) ถ้าผู้ตอบอนุมานสาเหตุว่าเป็นความทั่วไปมากที่สุดจะได้คะแนน 7 คะแนน

(3) ถ้าผู้ตอบอธิบายสาเหตุอยู่ในช่วงระหว่างความจำเพาะของสาเหตุมากที่สุด และความทั่วไปของสาเหตุมากที่สุดจะได้คะแนน 2-6 คะแนน ตามลำดับ

2. สถานการณ์ร้าย ได้แก่ สถานการณ์ที่ 2 4 5 7 8 11 14 และ 16 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข.ส่วนที่ 2) การคิดคะแนนเป็นดังนี้

2.1 คะแนนในมิติแหล่งกำเนิดของสาเหตุ

(1) ถ้าผู้ตอบอธิบายสาเหตุว่าเป็นสาเหตุภายนอกมากที่สุดจะได้คะแนน 7 คะแนน

(2) ถ้าผู้ตอบอธิบายสาเหตุว่าเป็นสาเหตุภายในมากที่สุดจะได้คะแนน 1 คะแนน

(3)ถ้าผู้ตอบอธิบายสาเหตุว่าเกิดขึ้นในช่วงระหว่างภายในมากที่สุดและภายนอกมากที่สุดจะได้คะแนน 2-6 คะแนน ตามลำดับ

2.2 คะแนนในมิติความสม่ำเสมอ

(1) ถ้าผู้ตอบอธิบายสาเหตุว่าเป็นความไม่สม่ำเสมอมากที่สุดจะได้คะแนน 7 คะแนน

(2) ถ้าผู้ตอบอธิบายสาเหตุว่าเป็นความสม่ำเสมอมากที่สุดจะได้คะแนน 1 คะแนน

(3) ถ้าผู้ตอบอธิบายสาเหตุอยู่ในช่วงระหว่างความสม่ำเสมอมากที่สุด และความไม่สม่ำเสมอมากที่สุดจะได้คะแนน 2-6 คะแนน ตามลำดับ

2.3 คะแนนในมิติความทั่วไป

(1) ถ้าผู้ตอบอธิบายสาเหตุว่าเป็นความจำเพาะมากที่สุดจะได้คะแนน 7 คะแนน

(2) ถ้าผู้ตอบอธิบายสาเหตุว่าเป็นความทั่วไปมากที่สุดจะได้คะแนน 1 คะแนน

(3) ถ้าผู้ตอบอธิบายสาเหตุอยู่ในช่วงระหว่างความทั่วไปมากที่สุด และความจำเพาะมากที่สุดจะได้คะแนน 2-6 คะแนน ตามลำดับ

จากคะแนนที่ได้ทั้ง 3 มิติ ผู้ที่ได้คะแนนในแต่ละมิติทั้ง 3 มิติ สูงกว่าค่ามัธยฐาน จำแนกเป็นบุคคลที่มีรูปแบบการอธิบายสาเหตุแบบมองโลกในแง่ดี ส่วนผู้ที่ได้คะแนนรวมในแต่ละมิติทั้ง 3 มิติต่ำกว่าค่ามัธยฐาน จำแนกเป็น บุคคลที่มีรูปแบบการอธิบายสาเหตุแบบมองโลกในแง่ร้าย

1.4 การพัฒนาแบบสอบถามรูปแบบการอธิบายสาเหตุ

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามรูปแบบการอธิบายสาเหตุ โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมองโลกในแง่ดี และทฤษฎีการช่วยตนเองไม่ได้ที่เกิดจากการเรียนรู้ และ รูปแบบการอธิบายสาเหตุฉบับดั้งเดิม(ASQ : Attributional Style Questionnaire) ของ Peterson และคณะ(1982)
2. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถามรูปแบบการอธิบายสาเหตุที่มีนักวิจัยคนไทยได้พัฒนาแล้วได้แก่ ประสูต หรุ่นวงศ์มาศ (2534) ทิวา มั่งน้อย (2534) และสุภาวดี จันทร์เพ็ญ (2541)
3. ประมวลข้อมูลจากแบบสอบถามรูปแบบการอธิบายสาเหตุดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางใช้ดัดแปลงเนื้อหาของแบบสอบถามรูปแบบการอธิบายสาเหตุให้สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่าง
4. นำแบบสอบถามที่พัฒนาเพิ่มเติมไปให้ผู้เชี่ยวชาญ คือผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านได้แก่ รศ.ดร.ชุมพร ยงกิตติกุล ดร.กรรณิการ์ นลราชสุวัจน์ และรศ.สุภาพรรณ โคตรจรัส เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) สำนวนภาษา และความเหมาะสมในการนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง
5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตนักศึกษาจำนวน 130 คน โดยแบบวัดฉบับนี้ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันของนิสิตนักศึกษารวม 20 สถานการณ์ แบ่งเป็น สถานการณ์ดี 10 สถานการณ์ (ประกอบด้วยสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความสำเร็จ และสัมพันธภาพอย่างละ 5 สถานการณ์ ดูรายละเอียดในภาคผนวก ค.) และ สถานการณ์ด้านร้าย 10 สถานการณ์ (ประกอบด้วยสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความสำเร็จ และสัมพันธภาพอย่างละ 5 สถานการณ์ ดูรายละเอียดในภาคผนวก ค.) ใน 1 สถานการณ์ประกอบด้วยข้อกระทง 3 ข้อที่นำมาใช้รวมคะแนนเพื่อวัดรูปแบบการอธิบายใน 3 มิติ ได้แก่ มิติแห่งแหล่งกำเนิดของสาเหตุ มิติแห่งความสม่ำเสมอ และมิติแห่งความทั่วไป รวมข้อกระทงย่อย ทั้ง

สิ้น 60 ข้อกระทง นำข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างขั้นนี้มาคัดเลือกสถานการณ์ที่มีค่าสถิติในข้อกระทงย่อย เป็นไปตามเกณฑ์การพิจารณาค่าสหสัมพันธ์ (Corrected Item-total correlation : CITC) สูงกว่า .20 ($p < .05$) หรือมีค่าอำนาจจำแนกสูง (t-test) คือค่าทีมากกว่า 1.66 ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ขึ้นไปในเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งเพื่อใช้เป็นเกณฑ์คัดเลือกสถานการณ์ที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง พบว่ามีสถานการณ์ที่มีค่าสถิติที่เหมาะสมตามเกณฑ์ จำนวน 12 สถานการณ์

6. ปรับปรุงสำนวนภาษาและสถานการณ์ที่ใช้บางสถานการณ์ของแบบสอบถามใน ข้อ 5 โดยผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษาไทย
7. นำแบบสอบถามดังกล่าวที่มีสถานการณ์ในแบบสอบถามทั้งสิ้น 24 สถานการณ์ไปทดลองใช้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 75 คน เพื่อมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของข้อกระทงรายข้อ โดยทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มคะแนนสูง กับกลุ่มคะแนนต่ำ ร้อยละ 27 ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) จะคัดเลือกข้อที่มีอำนาจจำแนกสูง คือมีค่าที มากกว่า 1.68 ที่ระดับนัยสำคัญ .05 และค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมข้อกระทงอื่น(Corrected Item-total correlation : CITC) แยกตามมิติรวม 3 มิติ และแยกตามสถานการณ์ดี และสถานการณ์ร้าย (มิติแห่งแหล่งกำเนิดสาเหตุ มิติแห่งความทั่วไป มิติแห่งความสม่ำเสมอ) ที่มีค่าตั้งแต่ .20 ขึ้นไป และมีระดับนัยสำคัญ .05 คัดเลือกสถานการณ์ที่มีค่าสถิติที่ผ่านเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่ง โดยพิจารณาเลือกให้ครอบคลุมสถานการณ์ดี และสถานการณ์ร้ายที่มีในแบบสอบถามอย่างละ 8 สถานการณ์เท่ากัน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ค.)
8. ปรับปรุงแบบสอบถามด้านภาษาจากข้อ 7 ในข้อที่ค่า Corrected Item-total correlation ต่ำกว่า .20 (ภาคผนวก ค.) เพื่อทำให้ข้อความกระชับและชัดเจนมากขึ้นกว่าเดิม แล้วนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง โดย แบบสอบถามฉบับนำไปใช้จริงแสดงไว้ในภาคผนวก ข.(ภาคผนวกข.ส่วนที่2)
9. นำคะแนนจากแบบวัดที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างในข้อ 7 มาหาค่าความเที่ยงโดยการประเมินค่าความคงที่ภายใน (internal consistency) จากสูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's alpha coefficients) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับที่ระดับ .76

1.5 **คุณภาพของเครื่องมือ : แบบสอบถามรูปแบบการอธิบาย**

1.5.1 ค่าความตรงในเนื้อหา (Content validity) ได้มีการพัฒนาเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีการช่วยเหลือตนเองไม่ได้ที่เกิดจากการเรียนรู้ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมองโลกในแง่ดี ได้แก่ ทฤษฎีการช่วยเหลือตนเองไม่ได้ที่เกิดจากการเรียนรู้ และแบบวัดรูปแบบการอธิบายสาเหตุ (Seligman,1990 ; Peterson and Seligman,1982 ; Peterson and Barrett ,1987 ; ประสูต หรุ่นวงศ์มาศ,2534 , ทิวา มั่งน้อย ,2534 ; สุภาวดี จันทร์เพ็ญ ,2541) เพื่อกำหนดสถานการณ์ดีและสถานการณ์ร้ายที่จะนำมาใช้ในการสร้างแบบสอบถามสำหรับใช้ในการวิจัยครั้งนี้

2.พัฒนาข้อกระทงเป็นข้อความเกี่ยวกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันของนิสิตนักศึกษา จำนวน 20 สถานการณ์ ประกอบด้วยสถานการณ์ดี 10 สถานการณ์ และสถานการณ์เลวร้าย 10 สถานการณ์ นำแบบสอบถามที่ได้ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านช่วยตัดสินและพิจารณาสถานการณ์ ปรับสำนวนภาษาในข้อกระทงย่อยของแต่ละสถานการณ์เพื่อให้แบบสอบถามมีความสอดคล้องกับพื้นฐานทฤษฎีและสามารถวัดในสิ่งที่ต้องการจะวัดได้

1.5.2 การวิเคราะห์ข้อกระทงรายข้อ (Item Analysis)

นำแบบสอบถามรูปแบบการอธิบายสาเหตุฉบับที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจำนวน 24 สถานการณ์ไปทดลองใช้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 76 คน ได้แบบสอบถามที่ตอบสมบูรณ์จำนวน 75 ฉบับ

นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของข้อกระทงรายข้อ โดยทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มคะแนนสูง กับกลุ่มคะแนนต่ำ ร้อยละ 27 ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) จะคัดเลือกข้อที่มีอำนาจจำแนกสูงคือมีค่าที มากกว่า 1.68 ที่ระดับนัยสำคัญ .05 พิจารณาค่าทีมีค่าอยู่ระหว่าง 1.71 - 3.31

คำนวณค่าสัมประสิทธ์สหสัมพันธ์รายข้อกับผลรวมข้อกระทงที่เหลือ (Corrected Item-total correlation : CITC) โดยแยกวิเคราะห์เป็นรายมิติ และวิเคราะห์รวม 3 มิติ (มิติแห่งแหล่งกำเนิดสาเหตุ มิติแห่งความทั่วไป มิติแห่งความสม่ำเสมอ) และแยกตามสถานการณ์ดี และสถานการณ์เลวร้าย ที่มีค่าตั้งแต่ .20 ขึ้นไป (ระดับนัยสำคัญ .05) ได้สถานการณ์ที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงทั้งสิ้น 16 สถานการณ์ (รายละเอียดดูในภาคผนวก ค.)

1.5.3 การหาค่าความเที่ยง

นำคะแนนจากแบบสอบถามรูปแบบการอธิบายสาเหตุทั้ง 16 สถานการณ์ รวม 48 ข้อกระทง ที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 75 คน มาหาค่าความเที่ยงโดยการประเมินค่าความคงที่ภายใน (internal consistency) จากสูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha Coefficients) ได้ค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง .53 ถึง .88 รายละเอียดมีดังนี้

ค่าความเที่ยงทั้งฉบับ	=	.76
ค่าความเที่ยงมิติแหล่งกำเนิดของสาเหตุ	=	.61
ค่าความเที่ยงมิติความสม่ำเสมอ	=	.58
ค่าความเที่ยงมิติความทั่วไป	=	.53
ค่าความเที่ยงสถานการณ์ดี	=	.88
ค่าความเที่ยงสถานการณ์ร้าย	=	.79

2.แบบวัดการเผชิญปัญหา (Coping Scale)

แบบวัดการเผชิญปัญหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ พัฒนามาจากแบบวัดของสุภาพรรณ โคตรจรัส (2539) และสุภาพรรณ โคตรจรัส และ ชุมพร ยงกิตติกุล (2544) ที่มีพื้นฐานทางทฤษฎีตามแนวทฤษฎีความเครียดและการเผชิญความเครียดของ Lazarus (1966; Lazarus and Folkman, 1984 ; Folkman and Lazarus,1988) และใช้กรอบอ้างอิงในการพัฒนากลวิธีการเผชิญปัญหาจากการศึกษาและพัฒนาเครื่องมือ ของ Carver, Scheier & Weintraub (1989) และ Frydenberg & Lewis (1993; Frydenberg,1997) และการวิเคราะห์โครงสร้างทางจิตมิติของแบบวัดการเผชิญปัญหา โดย Cook&Heppner (1997)

2.1 ลักษณะของแบบวัดการเผชิญปัญหา

แบบวัดการเผชิญปัญหาเป็นแบบวัดที่ให้ผู้ตอบรายงานตนเอง (self-report) ถึงกลวิธีโดยทั่วไปที่ใช้เมื่อประสบปัญหาหรือมีความเครียด มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่าแบบ Likert scale 5 ระดับ ตั้งแต่ทำบ่อยมาก (5) ไปจนถึงไม่ทำเลย(1) ประกอบด้วยข้อกระทง จำนวน 55 ข้อ (ดูภาคผนวก ข. ส่วนที่ 3) วัดรูปแบบการเผชิญปัญหา (Coping Styles) 3 แบบ ประกอบด้วย มาตรย่อย (Subscales) วัดกลวิธีการเผชิญปัญหา (Coping Strategies) 17 ด้าน โดยมีโครงสร้างดังนี้

โครงสร้างของแบบวัด

แบบวัดการเผชิญปัญหาฉบับนี้วัดองค์ประกอบหลักของการเผชิญปัญหา 3 องค์ประกอบ ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยของการเผชิญปัญหา 17 ด้าน ดังนี้

1. การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา (Problem focused Coping) เป็นองค์ประกอบในการเผชิญปัญหาในด้านที่แสดงถึงความพยายามในการจัดการกับปัญหาโดยตรง ประกอบด้วยวิธีการต่างๆ ในการเผชิญปัญหา 8 ด้าน รวมจำนวน 27 ข้อได้แก่ข้อ 1 2 3 4 5 12 13 14 15 22 23 24 29 30 31 32 33 38 39 40 41 45 46 47 51 52 53 แบ่งกลุ่มอยู่ในด้านย่อย ดังนี้

1.1 การลงมือดำเนินการแก้ปัญหา (Active Coping) และการวางแผน (Planning) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงกระบวนการในการลงมือแก้ปัญหาเพื่อขจัดสิ่งที่ก่อให้เกิดความเครียด รวมถึงการลงมือแก้ปัญหาโดยตรง การใช้ความพยายามมากขึ้นในการแก้ปัญหา การดำเนินการแก้ปัญหาตามขั้นตอน การคิดหาวิธีการในการเผชิญกับสิ่งที่ก่อให้เกิดความเครียด คิดหากลวิธีที่จะนำมาใช้ รวมทั้งขั้นตอนในการดำเนินการ วางแผนสู่การปฏิบัติ มีจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 1 12 29 38 45

1.2 การทำงานหนักและความสำเร็จในงาน (Work Hard and Achieve) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงการกระทำที่แสดงถึงความมุ่งมั่นสู่เป้าหมาย ความขยันหมั่นเพียร การทำงานหนักและทำให้สำเร็จ มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 2 13 51

1.3 การระงับกิจกรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง (Suppression of Competing Activities) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงการระงับสิ่งที่จะเข้ามารบกวนความใส่ใจในการเผชิญปัญหาอย่างเต็มที่ มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 22 30 39

1.4 การชะลอการเผชิญปัญหา (Restraint Coping) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงการรอโอกาสที่เหมาะสมจึงจะลงมือทำ ต้องทำให้แน่ใจว่าจะไม่ทำให้เหตุการณ์เลวร้ายยิ่งขึ้นถ้าลงมือทำเสียก่อน มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 14 31 46

1.5 การตีความหมายใหม่ในทางบวกและการเติบโต (Positive Reinterpretation and Growth) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงการจัดการกับความกดดันทางอารมณ์มากกว่าจัดการปรับเปลี่ยนสถานการณ์ โดยมองสถานการณ์นั้นในแง่มุมใหม่ในทางบวกมองหาส่วนดีของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เรียนรู้จากประสบการณ์ที่ได้รับนั้น มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 3 23 40

1.6 การยอมรับ (Acceptance) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงการยอมรับความเป็นจริงตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นรวมทั้งมองโลกในแง่บวก มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 4 32 52

1.7 การหาทางผ่อนคลาย (Relaxation) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงการทำกิจกรรมที่ชอบ ทำงานอดิเรก การดูแลสุขภาพร่างกาย หาความเพลิดเพลิน เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ มีจำนวน 4 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 15 24 41 47

1.8 การแสวงหาการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม (Seek to Belong) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงการปฏิบัติตนที่แสดงถึงความใส่ใจและเห็นความสำคัญในสัมพันธภาพกับผู้อื่น มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 5 33 53

2. การเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม (Seeking Social Support) เป็นองค์ประกอบในการเผชิญปัญหาในด้านที่แสดงถึงความพยายามในการจัดการกับปัญหา โดยอาศัยแหล่งทรัพยากรต่างๆ ประกอบด้วยวิธีการในการเผชิญปัญหา 2 ด้าน รวมจำนวน 8 ข้อได้แก่ข้อ 6 7 16 17 21 25 34 42 แบ่งกลุ่มอยู่ในด้านย่อยดังนี้

2.1 การแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมเพื่อแก้ปัญหา (Seeking Instrumental Social Support , SISS) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงการขอคำปรึกษา ขอข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์เพิ่มเติม ขอทราบแนวทางการเผชิญปัญหาจากผู้ที่เคยประสบเหตุการณ์เช่นเดียวกัน หรือการขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ มีจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 6 16 21 25 42

2.2 การแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมเพื่อกำลังใจ (Seeking Emotional Social Support , SESS) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงความพยายามผ่อนคลายความเครียด โดยการพูดระบายความทุกข์เพื่อขอความเห็นใจ คำปลอบโยน รวมทั้งการหาที่พึ่งทางใจจากแหล่งต่าง ๆ เช่น ศาสนา มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 7 17 34

3. การเผชิญปัญหาแบบหลีกหนี (Avoidance) เป็นองค์ประกอบในการเผชิญปัญหาในด้านที่แสดงถึงการไม่สามารถเผชิญกับปัญหาได้ เป็นการหลีกหนีปัญหา ประกอบด้วยวิธีการต่างๆ ในการหลีกหนีปัญหา 7 ด้าน รวมจำนวน 20 ข้อได้แก่ข้อ 8 9 10 11 18 19 20 26 27 28 35 36 37 43 44 48 49 50 54 55 แบ่งกลุ่มอยู่ในด้านย่อยดังนี้

3.1 การปฏิเสธ (Denial) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงการปฏิเสธความจริงที่เกิดขึ้น และไม่สนใจต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น มีจำนวน 2 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 8 48

3.2 การไม่แสดงออกทางพฤติกรรม (Behavioral Disengagement) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงการลดความพยายามในการแก้ไขปัญหา เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงการช่วยตนเองไม่ได้ มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 18 43 55

3.3 การไม่เกี่ยวข้องทางความคิด (Mental Disengagement) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงการลดความกดดันทางอารมณ์โดยการไม่คิดถึงปัญหา หรือเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียด

โดยหันไปทำกิจกรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องและไม่นำไปสู่การแก้ปัญหา หรือคิดว่าเหตุการณ์จะคลี่คลายได้เอง มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 9 26 35

3.4 การเก็บความรู้สึกไว้คนเดียว (Keep to Self) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงการไม่เปิดเผยความคิดความรู้สึกต่าง ๆ ของตนให้ผู้อื่นรู้ รวมทั้งการหลีกเลี่ยงการพบปะผู้อื่น มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 10 19 49

3.5 การตำหนิตนเอง (Self Blame) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงความคิดที่เป็นการโทษตนเอง การตำหนิตนเอง มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 27 36 44

3.6 การเป็นกังวล (Worry) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงการแสดงถึงความกังวลในเหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่าง ๆ กังวลถึงอนาคต มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 11 37 50

3.7 การระบายออกทางอารมณ์ (Focus on Venting of Emotion) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงการใส่ใจต่ออารมณ์ความรู้สึกที่มีและระบายความรู้สึกนั้นต่อสิ่งต่าง ๆ อาจทำให้หมกมุ่นกับอารมณ์นั้นมากขึ้น หรือไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใด ๆ และอาจก่อให้เกิดอุปสรรคและปัญหามากขึ้น มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 20 28 54

2.2 วิธีการตอบแบบวัดกลวิธีการเผชิญปัญหา

ให้ผู้ตอบแบบวัดพิจารณาว่าเมื่อตนพบเหตุการณ์ที่ยุ่งยาก เป็นปัญหาหรือเมื่อรู้สึกเครียดโดยทั่วไปจะใช้วิธีการใดบ้างในการโต้ตอบต่อความเครียด และข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้อตรงกับการกระทำของตนต่อปัญหาและความเครียดนั้นๆ มากน้อยเพียงใด ให้ทำเครื่องหมายถูก (√) ทับตัวเลขที่ตรงกับตัวเลือกตามลำดับความมากน้อยที่ตรงกับการกระทำของตนมากที่สุด ในแต่ละข้อมีตัวเลือกให้เลือก ดังนี้

1	=	ไม่ทำเลย	หมายถึง โดยทั่วไปจะไม่ทำเช่นนั้นเลย
2	=	ไม่ค่อยได้ทำ	หมายถึง โดยทั่วไปจะทำเช่นนั้นบ้างเล็กน้อย
3	=	ทำและไม่ทำพอๆกัน	หมายถึง โดยทั่วไปจะทำเช่นนั้นในปริมาณปานกลาง
4	=	ทำค่อนข้างบ่อย	หมายถึง โดยทั่วไปจะทำเช่นนั้นเป็นส่วนใหญ่
5	=	ทำบ่อยมาก	หมายถึง โดยทั่วไปจะทำเช่นนั้นเป็นประจำ

2.3 **เกณฑ์การให้คะแนน**

คำตอบ	ความหมาย	คะแนน
ทำบ่อยมาก	ทำเช่นนั้นเป็นประจำ	5
ทำค่อนข้างบ่อย	ทำเช่นนั้นเป็นส่วนมาก	4
ทำและไม่ทำพอๆ กัน	ทำเช่นนั้นในปริมาณปานกลาง	3
ไม่ค่อยได้ทำ	ทำเช่นนั้นบ้างเล็กน้อย	2
ไม่ทำเลย	ไม่ทำเช่นนั้นเลย	1

คะแนนรวมของกลวิธีการเผชิญปัญหาทั้ง 3 แบบ ได้แก่

1. การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา มีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 27 ถึง 135
2. การเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม มีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 8 ถึง 40
3. การเผชิญปัญหาแบบหลีกหนี มีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 20 ถึง 100

การแปลผล

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ค่ากลาง (mid point) ของคะแนนเฉลี่ยรวมในแต่ละด้าน ซึ่งเป็นวิธีการที่เครื่องมือที่พัฒนามาจากกรอบแนวคิดวิธีการเผชิญปัญหา และ แบบวัดการเผชิญปัญหาของลาซารัส (The Way of Coping) ของ ลาซารัส และ โฟล์คแมน (Lazarus and Folkman) นิยมใช้กันเป็นส่วนใหญ่ ดังเช่น แบบวัดการเผชิญปัญหาของ Jalowiec (1984 อ้างถึงใน วีณา มิ่งเมือง , 2540) มาเป็นเกณฑ์ในการแปลผลดังนี้

นำคะแนนรวมการเผชิญปัญหาแต่ละด้านมาหารด้วยจำนวนข้อของด้านนั้น เพื่อปรับเป็นคะแนนเฉลี่ย ที่มีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 1-5 ทั้ง 3 รูปแบบวิธีการเผชิญปัญหา ดังนั้นได้ค่ากลาง เท่ากับ 3 หากคะแนนที่ได้จากการตอบแบบวัดการเผชิญปัญหามีคะแนนสูงกว่าค่ากลาง ของแต่ละด้าน แสดงว่าผู้ตอบมีแนวโน้มที่จะใช้วิธีการเผชิญปัญหาด้านนั้นมาก และหากคะแนนที่ได้มีคะแนนต่ำกว่าค่ากลางของแต่ละด้าน แสดงว่าผู้ตอบมีแนวโน้มที่ใช้วิธีการเผชิญปัญหาในด้านนั้นน้อย

2.4 การพัฒนาแบบวัดการเผชิญปัญหา

การพัฒนาเครื่องมือ ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและแบบวัดวิธีการเผชิญปัญหา ตลอดจนวิธีการประเมินจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเครื่องมือแบบวัดกลวิธีการเผชิญปัญหาฉบับพัฒนาแล้วภาษาไทย ของสุภาพรรณ โคตรจรัส (2539) เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงข้อคำถามเพื่อความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง (รายละเอียดในหน้าที่ 30)

2. ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือร่วมกับคณะผู้วิจัยอีก 3 ท่านได้แก่ รัชนีย์ แก้วคำศรี วราภรณ์ รัตนาวิศิษฐิกุล เปรมพร มั่นเสมอ ที่มีการพัฒนาเครื่องมือแบบวัดการเผชิญปัญหาเพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้แก่นิสิตนักศึกษา โดยคณะผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยของสุภาพรรณ โคตรจรัส และชุมพร ยงกิตติกุล ที่นำแบบวัด COPE ของ Carver, Scheier and Weintraub(1989) และแบบวัด Adolescent Coping Scale (ACS) ของ Frydenber and Lewis(1993) มาพัฒนาใช้สำหรับคนไทยอันเป็นพื้นฐานข้อมูลเดียวกับของผู้วิจัย ในขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือนี้จึงเป็นการทำงานร่วมกับคณะทำงาน รัชนีย์ แก้วคำศรี วราภรณ์ รัตนาวิศิษฐิกุล และเปรมพร มั่นเสมอ ภายใต้การให้คำปรึกษาของผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องมือแบบวัดการเผชิญปัญหา รศ.ดร.ชุมพร ยงกิตติกุล และรศ.สุภาพรรณ โคตรจรัส รายละเอียดการพัฒนาเครื่องมือมีดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับแบบวัดการเผชิญปัญหา เพื่อเป็นเกณฑ์ในการเลือกข้อกระทงจำนวน 92 ข้อมาแบ่งออกเป็น 2 ฉบับ A และ B ฉบับละ 46 ข้อ โดยคัดเลือกข้อความในแต่ละด้านให้มีจำนวนข้อเท่า ๆ กันในแต่ละฉบับ รวมทั้งทำการสลับข้อความแต่ละด้านให้คละกัน จากนั้นนำแบบวัดฉบับ A และฉบับ B (แสดงในภาคผนวก ง.) ไปทดลองใช้โดยเก็บข้อมูลกับนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อปรับภาษาจำนวน 50 คน จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อคัดเลือกรายข้อโดยดูค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมข้อที่เหลือในแต่ละด้าน (Corrected Item-total correlation : CITC) ซึ่งได้พิจารณาร่วมกับ รศ.ดร.ชุมพร ยงกิตติกุล และ รศ.สุภาพรรณ โคตรจรัส โดยเลือกข้อความที่มีค่าสูงในแต่ละด้าน ด้านละประมาณ 2-5 ข้อ จะได้ข้อความแบบวัดทั้งหมด 55 ข้อ สำหรับใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข. ส่วนที่ 3)

2.5 คุณภาพของเครื่องมือ : แบบวัดการเผชิญปัญหา

2.5.1 การวิเคราะห์ข้อกระทงรายข้อ

นำข้อกระทงของแบบวัดการเผชิญปัญหา จำนวน 92 ข้อมาแบ่งออกเป็น 2 ฉบับ A และ B ฉบับละ 46 ข้อ โดยคัดเลือกข้อความในแต่ละด้านให้มีจำนวนข้อเท่า ๆ กันในแต่ละฉบับ รวมทั้งทำการสลับข้อความแต่ละด้านให้คละกัน จากนั้นนำแบบวัดฉบับ A และฉบับ B (แสดงในภาคผนวก ง.) ไปทดลองใช้โดยเก็บข้อมูลกับนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อปรับภาษาจำนวน 50 คน จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับผลรวมคำตอบของข้อกระทงอื่นทั้งหมดของมาตร โดยแยกวิเคราะห์เป็นรายด้าน องค์ประกอบย่อย และองค์ประกอบหลัก การคำนวณใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science : SPSS for window version 10.0) ผลจากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อในแต่ละด้านกับคะแนนรวมข้อที่เหลือในแต่ละด้าน ได้ค่าสหสัมพันธ์ (Corrected Item Total Correlation) อยู่ระหว่าง .23 - .71

การทดสอบค่าที โดยทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มคะแนนสูง กับกลุ่มคะแนนต่ำ ร้อยละ 27 ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) จะคัดเลือกข้อที่มีอำนาจจำแนกสูงคือมีค่าที มากกว่า 1.66 ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งค่าทีของแบบวัดฉบับนี้มีค่าอยู่ระหว่าง 1.71-15.02 ได้ข้อกระทงทั้งหมดของแบบวัดการเผชิญปัญหาฉบับใช้จริง 55 ข้อ (รายละเอียดแสดงไว้ในภาคผนวก ค.)

2.5.2 การหาค่าความเที่ยง

นำข้อมูลของแบบวัดการเผชิญปัญหาทั้ง 55 ข้อที่ได้จากนักศึกษา 118 คนมาหาค่าความเที่ยงโดยการประเมินค่าความคงที่ภายใน (internal consistency) จากสูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha Coefficients) ได้ค่าความเที่ยงดังนี้

ค่าความเที่ยงทั้งฉบับ = .82

ค่าความเที่ยงการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา = .85

ค่าความเที่ยงการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม = .84

ค่าความเที่ยงการเผชิญปัญหาแบบหลีกหนี = .75

2.5.3 การหาเกณฑ์ปกติ

ผู้วิจัยหาค่าคะแนนทีปกติ (Normalized T-score) เพื่อใช้แปลความหมายของคะแนนแบบวัด โดยนำคะแนนรวมในแต่ละด้านของรูปแบบการเผชิญปัญหาที่ได้จากนิสิตนักศึกษาจำนวน 743 คน มาหาค่าคะแนนที (T-score) ด้วยสูตร T = 50 + 10Z ได้ค่าคะแนนดิบของคะแนนรูปแบบการเผชิญแบบมุ่งจัดการกับปัญหา อยู่ระหว่าง 63-140 แบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมอยู่ระหว่าง 9-40 และแบบหลีกหนี อยู่ระหว่าง 23-90 และค่าคะแนนทีของคะแนนดิบในแต่ละด้าน รายละเอียดในภาคผนวก ฉ.

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวมรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ทำหนังสือติดต่อขออนุญาตเก็บข้อมูลไปยังมหาวิทยาลัยรามคำแหง และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ผู้วิจัยจัดดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีแจกแบบวัดและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ ได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows : Version 10.0 โดยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละจำแนกตามเพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาขาวิชาที่เรียน และระบบของสถานศึกษา

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการอธิบายในลักษณะการมองโลกในแง่ดี และรูปแบบการอธิบายในลักษณะการมองโลกในแง่ร้าย (ระดับสูง/ระดับต่ำ) เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัย วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละจำแนกตามเพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาขาวิชาที่เรียน และระบบของสถานศึกษา

3. วิเคราะห์เพื่อศึกษากลวิธีการเผชิญปัญหาทั้ง 3 แบบได้แก่ การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา การเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม การเผชิญปัญหาแบบหลีกหนี โดยหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของกลุ่มตัวอย่าง

4. ศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีการเผชิญปัญหาแต่ละรูปแบบของนิสิตนักศึกษา ที่มีความแตกต่างกันของรูปแบบการอธิบายการมองโลกในแง่ดี/การมองโลกในแง่ร้าย เพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาขาวิชาที่เรียน ระบบของสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three-way ANOVA)

ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนแต่ละครั้ง หากพบว่าผลหลัก (main effect) มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ก็จะใช้การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนของกลวิธีการเผชิญปัญหาแต่ละด้านเป็นรายคู่ในตัวแปรอิสระมีการแบ่งเป็น 2 ระดับ ในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ตัวแปรรูปแบบการอธิบายการมองโลกในแง่ดี/การมองโลกในแง่ร้าย ตัวแปรเพศ และระบบของสถานศึกษา และใช้วิธีการทดสอบผลภายหลักการวิเคราะห์ความแปรปรวน ด้วยการทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Dunnett's T3 ในกรณีที่ตัวแปรอิสระจำแนกมากกว่า 2 ระดับในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ตัวแปรระดับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน (สูง กลาง ต่ำ) และสาขาวิชาที่เรียน (วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษย์ศาสตร์) ในกรณีที่พบว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยใช้วิธีการลงจุดในกราฟจากค่าเฉลี่ยคะแนนการเผชิญปัญหาด้านนั้นของกลุ่มเพื่อศึกษารูปแบบของปฏิสัมพันธ์